

LAND- EN TUINBOUWORGANISATIES IN BEWEGING (1)

In glastuinbouw niet alleen teelttechnische omwenteling

Het monument van Gevers Deynoot op het Burgemeester Françoisplein in Loosduinen.

FOTO: L.N. KRUL

door
L. G. NEDERPEL

Door de grote evolutie in de tuinbouw, die een kwart eeuw geleden aanving, ontstonden zich een waar fenomeen. We denken daarbij niet alleen aan de enorme teelttechnische ontwikkelingen, maar ook aan de grote organisatorische omwenteling. Voorbeelden hiervan zijn de talrijke veilingfusies die in het Westland uiteindelijk resulteerden in één gezamenlijke groenteveiling.

Daarnaast sloten studieverbanden zich aan, fuseerden toeleveringsbedrijven en besloten ook banken tot fusie over te gaan. Alleen de standsorganisaties KNLC, KNBTB en CBTB wisten elkaar landelijk gezien, ondanks diverse pogingen van het KNLC, nog steeds niet te vinden. Weliswaar hebben voor bepaalde zaken de 3 clo's contact met elkaar maar tot een volgens het KNLC in deze tijd zo broodnodige fusie, nu de politiek zich zo nadrukkelijk met het milieu in land- en tuinbouw is gaan bemoeien en 'rijp en groen'-milieumaatregelen lanceert die kant noch wal raken, kwam men nog niet. Wat bijvoorbeeld te denken van het voorstel dat boeren inplaats van een kalkbemesting maar eierschillen moeten gaan strooien. Inmiddels besloten twee regionale organisaties, met name: de Hollandse Maatschappij van Landbouw en LTB Haarlem onder een nieuwe naam: Westelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (WLTO) na enige tijd in federaal verband te hebben samen gewerkt, met ingang van 1 januari 1992 tot fusie over te gaan. De nieuwe organisatie is — een vondst op organisatorisch gebied — zowel aangesloten gebleven bij het Koninklijk Nederlands Landbouw Comité (KNLC) als bij de Katholieke Nederlandse Boeren- en Tuindersbond (KNBTB). Per bij de WLTO aangesloten kring en de daar weer onder ressorterende afdeling wordt gekeken naar het aantal leden dat oorspronkelijk bij de HMvL of bij de LTB is aangesloten — organisaties die dus voorlopig nog niet echt worden opgeheven — om vast te stellen hoe het bestuur eruit gaat zien. Bij een meerderheid van een bepaalde 'bloedgroep' krijgt een kring of afdeling een voorzitter uit die groep en

een vice-voorzitter uit de andere. Zo is ook het hoofdbestuur van de WLTO samengesteld. Voor de drie centrale landbouworganisaties verandert er in feite niets.

Historie

Om een indruk te verkrijgen over het ontstaan, ontwikkeling en verloop binnen het KNLC, een van deze drie, nog het volgende. In 1837 werd in Onderdendam in Groningen de eerste vereniging tot bevordering van Landbouwbelangen opgericht. Daarna volgden van 1843 (Utrecht) tot 1881 (Noord-Brabant) de diverse provinciale Landbouw Maatschappijen. In 1847 de Hollandse Maatschappij. Om een betere samenwerking te verkrijgen tussen de diverse maatschappijen werd in 1884 het Nederlands Landbouw Comité opgericht. In 1892 verkreeg het, met steun van de regering, de officiële status van vertegenwoordiger van de Landbouw.

Naast de diverse Landbouw Maatschappijen waren ook de r.-k. Landbouwverenigingen bij het comité aangesloten. Na de oprichting van de Nederlandse Tuinbouwraad in 1908, welke vereniging zich tot doel had gesteld de Nederlandse tuinbouw in haar geheel te gaan vertegenwoordigen (in de groentensector sloten alleen de veilingen zich aan), trok de tuinbouw zich uit het KNLC terug. Mogelijk als gevolg daarvan besloten het Nederlands Landbouw Comité en de Koninklijke Landbouwvereniging tot fusie over te gaan. De nieuwe naam luidde Koninklijk Nederlands Landbouw Comité (KNLC).

Keren we nog even terug tot de oprichting van de Hollandse Maatschappij van Landbouw, omdat een van de oprichters zo nauw bij Loosduinen en de Loosduinse tuinbouw betrokken was, met name: Jonkheer Mr. Dirk Rudolf Gevers Deynoot, inwoner van Loosduinen en bewoner van het Landgoed „De Rusthoek”. Voor het vele dat hij voor de landbouw maar in het bijzonder voor de Loosduinse tuinbouw heeft verricht, onder meer het uitwerken van plannen voor het afgeestten van de duinen voor de tuinbouw, werd te zijner nagedachtenis indertijd een gedenknaald opgericht. Dit monument 'prijkt' na twee keer te zijn verplaatst, de laatste tien jaren wat verstoppen op het Burgemeester Françoisplein in Loosduinen.

Waarschijnlijk onder de druk van de omstandigheden richtten de protestants/christelijke boeren en tuinders in 1918 een eigen organisatie op, de Christelijke Boeren en Tuinders Bond (CBTB) welke nieuwe organisatie zich niet bij het KNLC aansloot en besloten de r.-k. bonden in 1920 zich ook uit het KNLC terug te trekken. Hoewel deze gang van zaken de 'geest' van de tijd uitstraalde, kon men zich al gauw gaan afvragen of dit, zoals later zou blijken en zeker voor de Loosduinse tuinbouw, nu wel zo'n goede gedachte is geweest.

Volgende week: Ook Loosduinen kende zijn eigen Warmoeziers Patroonsvereniging

(De auteur is gepensioneerd ambtenaar bij de Rijks Tuinbouw Voorlichting).